

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (országgyűlési hírek; kinevezések; pesti magyar színház; gazdasági egyesület; I. Ferencz gőzhajó bajai; egri hírek; különféle, változások a cs. kir. hadseregben; 's a t.) Amerika. Portugália (új tengerészminiszter; a coimbrai püspök fogva; 's a t. (Spanyolország (a közbozsánati törvényjavaslat; a franciaia követ beszéde a királynéhoz; a cortes csak föltétlenül fogadja el a szabadságokot; 's a t.) Anglia (James Bryan Windsorban; O'Connell Killarnyban; új meglepő próba vasuton; udvari hírek; 's a t.) Franciaország (Lalande a dardanellákba kíván nyomulni; lapvélemény a választásjavítási tervekről; Orleans hg Algirban; 's a t.) Gabonaár. Dunavízjárás.

Magyarország és Erdély.

Pozsony, oct. 18. A' KK. és RR. tegnapi országos ülésében köv. tárgyak kerültek szónyegre: I. Felolvasott a' Fő-RRek válasza a' legközelebbi számban közlött urbéri javaslatra. Itt a' Fő-RR. következőkben terjesztik elő észrevételeiket, jelesül az 180 pontra: Abban, hogy a' jobbágy urbéri telke hasznos-vételét vallásbeli különbség nélkül akárkinék eladhassa, megnyugszanak ugyan: nehogy azonban oly helyeken, hol eddig az izraeliták jobbágytelket nem tartottak, e' pont által kiterjesztendő engedmény első hatásában káros következményeket hártson a' földművelő néposztályra, szükségessé nélik, hogy az ily helyeken 's esetekben az urbéri telkek hasznosvételének adása 's vevése az izraelitákra nézve csak akkor és úgy eszközölthessék, ha ehhez az illető földesur a' helybeli körülményekhez képest leginkább elhatározható engedelmével járuland, a' vevő izraeliták pedig azon urbéri telkeket saját vagy felekezeteik kézimunkáikkal művelendik. A' 2dik pontra: A' pálinkafőzhetés engedményére nézve, az erről szóló tezik alkotásában fő elv és indítók gyanánt szolgálván az, hogy különösen az urbéri telkeket művelő jobbágyok sorsa javíttassék, marháik téli tartására 's hizlalására mód nyújtatván, ez által az urbéri telkek érdeke 's becsé neveltessék, mivel azon esetben, ha az 1832/6: 6. tezik. 2. §-ának rendelete a' pálinkafőzhetés engedményében a' zsellérekre is, kik az 1832/6: 4. t. cz. 6. §-ában is a' jobbágyoktól megkülönböztetve fordulnak elő, hasonlóképp kiterjesztetik, — eonkulván az urbéri telket művelő jobbágyoknak eddig csak rájuk terjedt haszna, 's az előbbi törvény által részükre adott engedmény az által, ha a' pálinkafőzhetéshez mindenki a' zsellérhely megszerzése által is juthat, lényegesen korlátoztatván — e' részben az urbéri telkek fűvelésére 's művelésére szolgáló őszön gyengítették, az ország terméketlenebb részében pedig, hol különben a' pálinkafőzés leginkább divatozik, az előbbi becsök 's érdekében csökkent urbéri telkek elpusztulása is nagyobb számmal következhetnék: ezek 's több — mint mondják — káros következmény elhárítása tekintetből nem hajolhatnak a' Fő-RR. arra, hogy a' pálinkafőzés engedménye a' zsellérekre is kiterjesztessék, — egyébiránt a' javaslat további rendelkezését és szerkezetét, a' jobbágyokra érve, elfogadják, egyszersmind annak törvény általi kijelentéséhez járulnak, hogy a' hol eddig a' zsellérek használatában lennének a' pálinkafőzésnek, azon helyeken abban tovább is megmaradjanak. A' 4ik pontra: Ennek 180 részét oly értelemben javasolt szerkezettel, hogy a' jobbágy bármiféle természetny és saját készítményei eladhatását gyakorolhatja, elfogadják a' m. Fő-RR.: az utóbbit mindazáltal, hogy t. i. a' sóárulás és sóváli kereskedés minden megszorítás és taksafizetés nélkül akárkinék általában szabad legyen, több általok felhozott oknál fogva a' javaslatból kihagyandónak vélik. A' 8ik pontra: Miután az 1832/6: 9. t. cz. 1. §-ának 3. szakasza már arról határozottan rendelkezett, hogy a' helységbeli jegyzők, vétségükhez képest, vagy más szükség egy kívánván, a' szerződési idő lefolyta előtt a' földesur tudtával szolgálataikból a' községek által elbocsátathatnak, azon javaslathoz, hogy az ekkép elbocsátott a' földesuri végzetten meg nem nyugvó jegyző mindaddig, míg panasza a' kerületi szolgabíró által meg nem vizsgálatik, 's az erről beadandó jelentés a' megyei törvényszékben föl nem vétetik, az őtelbocsátó helységben 's — a' végrehajtás előtti felelősséggel természetéhez képest — szolgáltatásban maradjon, — a' m. Fő-RR. annál kevesebbet járulhatnak, mivel azon idő, míg a' megyei törvényszék tartathatik 's azon a' beadandó panaszos ügy elvégzettetik, minden változás felett továbbra is terjedhet, 's ezalatt a' helybeli lakosok jegyzőjök iránt már kijelentett bizodalmatlanságuk mellett, közölgök hátramaradásával, kétes bizonytalanságban 's aggódo nyugtalanságban szenvedni kénytelenítettének; mihez képest a' már fenálló előbbi törvény rendelkezésének, a' helybeli község megnyugtatóásával és az ottani köztárgyak rendszeres folyamával sokkal inkább egybeférhetőnek tartják a' m. Fő-RR., ha a' jegyző elbocsátása iránt hozandó földesuri végzet, vagy hol a' jegyző földesurijóvághagyás nélkül fogadtatik és bocsátatik el, az illető helybeli községnek ugyanezt tárgyazó határozata előbb végrehajthatik, 's így azután birtokon kívül vitetik föl egyedül a' fenforogható kárpótlás tekintetében a' megyei törvényszékre, innen pedig tovább is, a' felektől el nem zárható felelősséggel utján. Egyébiránt megjegyzik itt a' m. Fő-RR., hogy több helyen a' lakosok tehetetlensége miatt a' jegyzői 's kántori vagy tanói hivatalviselésnek ugyanazon egy személyben szükség egyesülni, 's az ily helyeken létező oly jegyzőnek, ki egyszersmind kántori vagy tanói hivatalt visel, mind befogadására, mind elbocsátására nézve fentartandónak itélik az utóbbi minőségre felügyelő hatóságok' közbejvetelét és befolyását. A' 12ik pontra: Több tekintetből ezélszerűnek látják a' m. Fő-RR. is, hogy a' földék, rétek, mezők, szőlők 's erdőkben elhatalmazott károk iránt minél határozottabb rendelkezések téssenek, az előszámláltakon kívül más akárminely helyen 's néven lehető mindennemű ültetvényre is kiterjesztendők; mindezek pedig, melyek a' jelen pontban javasoltatnak, az előbbiek pótlása 's kiegészítése gyanánt vétetvén, midőn a' károk becslésére azt kívánják a' t. KK. és RR. törvénybe iktatni, hogy az erre alkalmazandó helybeli eljárások vagy egyéb ahhoz értők esketessenek meg, oly hiedelemben vannak a' m. Fő-RR., hogy ezek mellett az efféle károkról tett előbbi intézkedések is fentartatnak, 's ily értelemben készek a' javaslat-hoz járulni; de a' szerkezet utóbbi részében a' kártékonnyakat követő büntetésre nézve említett azon közönséges kifejezést, hogy azok mint tolvajok büntetessenek, sem az 1832/6: 10. t. cz. 5 §-a 3. sz. a' pontjaiban az időszaki büntetéseket is kifejező rendeleteivel összeférve, sem ezáltal a' tárgyat egészen kimerítve 's törvényszerű szabályosságra alkalmazva nem látják; minélfogva, a' büntetési önkényt a' lehetőségig kikerülendők, a' büntetés okozatát itt is a' károokra 's ezekre leginkább vetemedő néposztály természeti hajlamására és a' cselekvési szándékra alkalmazva illő szabályossággal 's határozottan kifejezteni, 's ezek folytában egyszersmind az erdők és más akárminféle ültetvények felvigyázására rendelt örök gyakori megtámadtatása és sértése iránt is a' kívánt rendelkezéseket ezélszerűleg kiterjeszteni 's a' javaslat szerkezetét ezekhez alkalmaztatni ohajlják. A' 15ik pontra: Hogy az urbéri rendezési perek azon idősor szerint, mint azok a' megyéktől a' m. k. helyt. tanácsokhoz fölrérkeznek, vétessenek vizsgálat alá, ezt a' m. Fő-RR. elfogadják, 's miután eziránt az elv törvény által ki fogva jelenteni, a' m. k. helyt. tanács pedig alkotása szerint különben is a' törvények és ezeken alapult rendszabályok fogantatására lenne felállítva, e' tárgyban minden egyéb intézkedést fölöslegnek tartanak. Egyébiránt a' javaslat többi pontjai ellen nem tesznek semmi észrevételt. II. Az urbéri javaslatnak az országos ülési határozatok következtében kerületileg újabbán készített íme pontjai olvastattak

's fogadtattak el: 1. Az 1832/6: 4. t. cz. 12. és 13. §-ának 's illetőleg a' Hármas könyv I. része 40. címének rendelete akkép javasoltatik világosítottani 's részint bővített, hogy a) az említett 40. cím rendelethe a' leányagat illető jószágokban az osztó leánytestvérekre is nyilván kiterjesztessék; b) törvényes szükség esetén a' kibecsülés a' jobbágy által addig használt urbéri nemcsak belső telekre, hanem egyszersmind annak külső tartozékaira érteven, mely kibecsülésnek c) egyedül azon esetben legyen helye, ha és mikor a' megholt közös atyának hátrahagyott 's a' gyermekei közötti osztályra tartozó nemesi ingatlan összes belső hirtoka egy holdat vagy ennél kevesebbet teszen; 's d) még a' mondott esetben is az szolgáljon közönséges szabályul, hogy bárhányan legyenek az osztó testvérek, nem különkülön, mindnyájok részére általánososan legfeljebb is csak egy jobbágyi egész házhelyet, nem többet lehet az osztály alkalmával kibecsültetnők, — magában értetvén, hogy ha azon egész jobbágyi házhely apróbb részekre felosztva, többnek kezénél volna is, ezeknek mindnyájoknak kibecsültetése is megtörténhetik, e) A' kibecsültetők felek a' jobbágy minden épületeinek 's telke belső és külső állományban tett javításainak, valamint azon urbéri telkek hasznosvételének is, minden esetre igazságos becs szerinti meghatározandó valóságos árát megfizetni tartozzanak, 's teljes kielégítetése előtt a' jobbágy urbéri telkéről elmozdulni 's épületeit átengedni ne legyen köteles. f) Az ily esetekben kibecsülés ne urbéri uton hajtassék végre, hanem az illető egyes esetek a' megyei közgyűlésnek mindenkor előre jelentessenek be, 's onnan egy táblabíró, 's a' kerületi szolgabíró eskütt társával és tiszti ügyész kirendeltetvén, ezen küldöttség mind a' kibecsülést szorgalmazó feleket, mind a' jobbágyat vagy urbéri zsellért hely színén voltaképp hallgassa ki, 's (teljes szabadságban fogván állani a' jobbágyt vagy urbéri zsellérnek az, hogy a' tiszti ügyészen kívül is — ha úgy akarják — más, általok választandó, ügyészenk szolgálatjával is élhessenek, 's írásbeli — fölök elfogadai kellő — próbákat is használhassák) küldöttség határozza el, van e' helye törvény szerint a' kívánt kibecsülésnek, vagy nincsen? 's mindjárt első munkálkodása alkalmával a' becsét is, az e) pont alatti rendelet értelmében írásba foglalva, megkésztvén, lépesünkénti uton mindenkor a' kir. helyt.-tanács birtokon belüli felsőbb megvizsgálása alá terjesztendő végzetét, minden iratokkal együtt adja be a' megyei legközelebb tartandó közgyűlésre, mely azoknak szinte legközelebb tartandó urbéri törvényszékén leendő megvizsgálásáról rendelkezendik, a' kir. helyt.-tanács pedig félv alatt fölveendő 's elhatározandja, a' küldöttségi tagok az urbéri törvényszéki vizsgálatkor ugyanazon tárgyban bírói szavazattal nem bírhatván. g) Oly urbéri házhely, melytől járt tartozások, szolgálatok és adózások viselésétől az alábbi 2. pont értelmében a' jobbágy magát örökösen már megváltotta, az említett 40. cím rendelethe folytábtörtendő kibecsülésnek tárgya soha se lehessen. h) A' telkes jobbágyok elmozdítottatása az 1832/6: 4. t. cz. 12. §-ának a) pontja alatt kijelölt esetekben (ha t. i. a' telkes jobbágyok az uri és közterhek viselésére nyilvánvaló elzelenek lennének) ezental is egyedül urbéri uton, azon §. b) és c) pontjai alatt kijelölt esetekben pedig (ha t. i. nagy és a' közönségre nézve veszedelmes kiesapongásokban, vagy jobbágyi kötelességek nézve az uraság kárával több izbeli nyilvános nyakasságban vétkeseknek találtatnának) küldöttségi uton ugyan, de a' fentebbi f) pont alatt megállapított eljárási szabályok általános megtartásával, hajtassék végre, — az elmozdítás költségeit — melyek alatt azonban egyedül a' küldöttségi tagok által használandó tiszti előfogatok bére értetik — minden esetre a' földesur levén köteles viselni. 2. A' 8. tezik bővítésül megengedtetni javasoltatik, hogy a' földesur és jobbágy közti szabad egyezések által meghatározandó bizonyos summa fizetésével a' jobbágyok földesuri tartozásait (az uri törvényhatóság sértetlen hagyatván) (ökéletesen és örök időkre megválthassák, úgy hogy az oly szabad egyezkedésekből készült szerződések, mint urbéri örökös kötések, bármely tekintetből felbontásának több helye ne legyen. 3. Az 1832/6: 6. t. cz. 1. §-ának urbéri törvényekben számszerint kijelölt közzéjvetések folyó ezút pénzben értendők. — III. A' szólásszabadságot tárgyazó második üzenet, melyben a' t. KK. és RR., terjedelmesen — czáfólag — felelve a' fő-rendi válasz pontjára megmaradnak előbbeni nézetük mellett, a' kerületi szerkezet szerint meghagyatott. IV. A' magyar nyelv iránti második üzenet, melyben a' Fő-RR. által javasolt módosítások elfogadtatnak. — V. Üzenete a' KK. és RR. nek a' Fő-RR. hez a' kerületi napló kinyomtatásának akadályoztatása iránt, melynek kerületi szerkezte szinte megmaradt. VI. Üzenete a' KK. és RR. nek a' Fő-RR. hez a' katonai kihágások tárgyában. Újabb kerületi tanácskozásra utasítottat.

A' m. kir. udv. kamra a' körösmezői es. kir. kereskedési vám- és 30adivatalnál Gluszkiewitz Mihály ottani ellenőrt, 30adossá alkalmazá.

Tegnapelőtt esti 10 órájában I. Ferencz gőzhajó Paks körül malom-czölöppe ütközvén kalapnyi nagyságu lyukat kapott. A' kapitány azonnal fővényre hajtata az erőművel a' hajót, mely 3 nap mulva Pestre váratik. Emberélet nem veszett.

Eger, oct. 16kán: 's különösen temes-megyei munkálattíró is ösmeretes nagyügyességü győri szemorvos Braun János úr, ki f. évi nyár derekán a' Jászszágon, ugyanazon nemes kerület h. bizonyítványa szerint, 17 világtalant tön látóvá, 's onnan megyénkbe fordula, legközelebből érs. Eger városának nyereg-meg haláját 's ajánló-levelét, hol 12 világtalannak szemfényét tökéletesen visszaadá, kik között több öreg létezik; 's ezen nagybecsü működése az érdemileg nevezett szemorvosnak három-havi mulatása ideje alatt történt; mikorban t. Heves vármegye által szinte méltatólag az említett szemorvos a' megyében kihirdettvén, itt e' megye kebliben az egrieken kívül 42 világtalant hozá ep látásra, valamint t. Borsod megyében 11et. A' tisztelt szemésznek ritka képességén felül különös dicséretre méltó azon becsülhetlen emberbaráti szivessége, mi szerint a' szükölködőket orvosi segedelmével ingyen élteti. Mindenkorri áldás kövesse lépteit. — Casagrande Mark velencei szobrász, ki az egri főgyházhöz nagy mennyiségü szobrászi műveket ké-

szite, ismét két óriási (12 láb magas) szobrot — Péter és Pál apostolokét végzé-el, mellyek a' nevezett főegyházba vezető lépcsők kezdetinél állnak. István és László királyink szobrai, mellyek az egyház terére vezető lépcsők kezdetinél két oldalról fognak helyheztenni, már szinte munkában vannak. — Az egrí szüretnek vége; időnk már közel hat hét óta nemült és majd nyári, minélfogvást a' szőlő jól megérhetett, 's habár aszút sem szedheténk is, de legjobb asztali borokat várunk. Mennyiségre a' termés többnyire minden gazda reményeit haladta. Az igaz, hogy e' remény csak azon súlyos csapásokhoz volt mérve, mellyek szüleinket a' nyáron majd tönkre tevék; jégveretlen szőlőjü gazdáink azonban vigasztalódva jó közepszerű évvel dísekedhetnek.

(Pesti magyar színház.) Pénteken, folyó hó 25ikén Szentpétery Zsigmond javára 3madszor fog adni bérszűnettel: „Ludas Matyi“ eredeti énekes bohózat 3 felv. írta Balog István, muzsikáját Szerdahelyi József. Az új diszítványt fősté Engert. A' vásári jelenetben előkerülő toborzó kardal zenéje Bartay Endre „Csel“ című eredeti víg dalművéből vétetik. Ludas Matyit eddigi kétszeri előadásakor osztatlan tetszéssel fogadá a' közönség, most pedig az előbbinél nagyobb színi pompával kerül az elő, 's így amál inkább várhatni azon estére nagyszámu közönséget, minthogy Szentpéteryt méltán számíthatni a' két főváros első kedvencei közé. —

A' „Mezei Naptár“ című gazdasági kalendárium megjelent. Tartalmának mult alkalommal nem közöltt része következő: Aranyszabályok háztartást kezdők számára. A' pestvármegyei takarékpénztárról. Kisdudóvó intézetekről. Számolások: területet, borjuzás idejét, kamatot, évdíjat, eseléd-bér 's egyéb fizetések különféle részleteit mutató táblák. Mesék, dalok és énekek. Magyar- és erdélyországi vásárok. Innentova tehát az érintett kalendárium Pesten alulirtnál, Eggenberger József 's egyéb könyvárus és könyvkötő uraknál nagyobb, kisebb mennyiségben megszerezhető. Ha valami, ugy ezen ügy leginkább számolhat, a' t. helyhatóságok, urodalmak, földbirtokosok 's minden rendű hazafiak méltányló pártolására. Egy alkalommal értesítettük a' t. közönség, miszerint a' Gazdasági-Tudósítások ezidei 4ik, sorszerint IXd. füzeté szinte sajtó alatt van, 's a' közeledő pesti vásárra remélhetőleg meg fog jelenni. Mint erről ugy az előbbiekrol is jelen lap következő száma mellett bővebb hírdetvényt lesz szerencsés közölni a' szerkesztőség. Pest oct. 20kán 1839. Kacskovics Lajos s.k. gazd. egyesületi titkok.

Tőzsér. pénz- 's iparügy: Boroszlóbul oct. 6ikáról írják, mi-kép az ottani gyapjúvásárról részletesb 's határozott adatokat még nem igen közölh etni, mivel a' lipcei posztóvásár miatt sok vevő szokottmál később érke-zéka' hely színdre. Az árkelet következő középárnyzatban mutatkozék: egy-nyiretű középfinom 60—64 tallér, legfinomabb kényiretű 70—76, finom 66—71, középfinom 60—63, legfinomabb nyári gyapju 70—75, finom 64—66, középfi-nom 55—60, finom timárgyapju 38—40, lengyel finom egynyiretű 60—65, középfinom 50—55, közönséges 41—46, finom báránygyapju 65—71, közép-finom 55—60 tallér. Nyereszkezők ezuttal keveset vásároltak. Angolok sem legnagyobb kedvet mutattak a' vevésre, 's így csupán gyártókra szorultak a' ter-meszítők.

KÜLÖNFÉLE. Záróbban nem rég bankjegyhamisítóknak jöttek nyomá-ba; egy urodalmi számtartó t. i. a' viznyomási előkészületeket eszközlé, néhány tanuló pedig ezüstbe véste a' rajzokat. Egy cigarragyártó Laibachba utazott és 100 vég vásznat vásárolt álbankjegyeken, mi annyira feltűnt a' böcsületes ke-reskedő előtt, hogy azonnal jelentést tón az illető hatóságnál, minek követke-zésében börtönbe került a' vevő, és mindent kivallott. A' tanuló megszöktek; de rövid idő múlva Karinthiában kézre kerültek; azon majorban, hol ezek laktak, há-romezer darab kész bankjegyet talált a' rendőség, a' számtartónál pedig ládat teli ezüstpénzzel, mellyet mind álbankjegyekért váltott. — **Besztercebá-nyai hírek szerint,** Bakonyi b. ezrede finevelő-intézetét Nagyszombathól az em-lített bányavárosba szándék szállítani; szállásul az ugynevezett káptalanház fog szolgálni a' katonai növénydekeknek. — **Esztergom** bul Pakh gyilkosáról köv. újabb részleteket közlenek: „Pakh János építész gyilkosa fogva van 's már ki is vallá gonosz tettét. Közkatona ő és az építész szomszédságában lakott. A' gyilkosság utáni reggel 100 forintos bankjegyet vitt váltani kedvese egy kereskedőhez, ki azonnal jelentést tón a' rendőségnek, mivel gyanusnak látszék neki ennyi pénz egy közrendű lány birtokában, 's ez által csakhamar napfényre jutott a' borzasztó tett. Egy másik lány pedig látta, midőn a' gyilkos kezét mosá reggel a' Dunában, 's egy nyalábot lökött a' vízbe, mellyet utóbb kifogtak a' halászek. E' köteg a' gyilkos üngét foglalá magában, mellynek egyik új kuzködés közben kiszakasztá Pakh. Mivel a' katona még ugyanazon nap elhagyá Esztergomot és Pest felé irányzá futását, nyomban követé őt a' rendőség 's elfogá Pesten, honnan a' budai katonafogházba szállítá. A' gyilkos Pakh gyűrűjét viselé újan. Eleinte tagadá ugyan a' gyilkosságot, 's azt állítá, hogy találta e' gyűrűt; de mivel tagadtának nem adtak hitelt, 's tudaták vele az esztergomi felföldözéseket, valamint azt is, hogy Pakh mindenkor úján viselte a' kérdéses gyűrűt, tehát csakhamar mindent kivallott, állítván, miszerint már huzamos idő előtt bérlé őt e' ezéla bizonyos személy, ki maga is tetleg segitette a' gyilkos tettet végrehajtani, 's azért 500 forintot adott a' katonának. Állítja továbbá a' gyilkos, hogy a' kapun boosáttaték a' házba 's a' meggyilkoltak fejsebei nem fejszétől, hanem hegyes éles kötül szármoznak, mellyet csakugyan meg is találtak Esztergomban a' kitzűzött helyen. Oct. 10ikén este felé Esztergom részvevő kíséretében teme-ték örök nyughelyökre a' szerencsétlen áldozat tetemeit. Pakh szép vagyonnal bírt, de olly szerencsétlenül élt házasságában, hogy asztal- 's ágytóli elváló-pőre már teljes folyamatban volt az illető törvényszék előtt. — Névtelenül marad-ni akaró emberbarát Brassóban nevezetes pénzmennyiséget tőkésíte „Mattolai Sámior alapítványa“ cím alatt, mellynek kamatja tökéletesen elhagyatott nő-árvák nevelésére fog fordítani, minden vallás- vagy nemzetkülönség nélkül. Ez árvák 7 éves korukban fogadtatnak föl, 's egy tisztes asszonyhoz a'latnak ne-velésbe, hol 15 éves korukig maradván, jó erkölcsü és lehetőségig ügyes szolgálókká képezetnek. — **Sarengradon** nem rég a' két századnal korosb zárdaegyházat tűz hamvasztá el, mellyet hihetőleg koppantnyuból kiejtett tűzes-pőrye éleszte; pad, zászló, oltár, képek, szóval: minden áldozatja lón a' pusztí-tó elemnek, csupán azon hely maradt meg épségben, melly a' szentséget fog-lalá magában. — **Pückler-Muskau** hg. hó 18ikán dél tájban Babolnára utazott, hol a' híres es. kir. ménésintézetet szándéka közelebbről megismerni.

(Változások a' es. kir. hadseregénél.) Előléptettek vezérőrnagyokbul altá-bornagyokká: Mannl Ferencz, a' pattantyusságtól; Fridrik Antal, Bohenzol-tern-Hechingen hg.; Simm József, főpattantyussági igazgatósegéd l. vatala meg-tartásával; Zsivkovics János b.; Semsteran Henrik; Puchner Antal b.; Piret de Bihain Lajos b.; ezredesekből vezérőrnagyokká: Bocealari József, Hohenlohe hg. 17 sz. gy. ezr., gránátosztályi parancsnok; Würtemberg Sándor hg. József hg. 2 sz., huszárezr.; Eltz Ferencz gr., Hardegg Ignác gr. 8 sz. vasaszer., szolgálattévé kamrás és segéd Károly es. kir. hg. mellett, hivatala megtartásá-val; Kreiml Domokos, az 5 sz. pattantyus ezr.; Westhoff Fridrik b., Fiquelmont

gr. 6 sz. vasaszer.; Kofler József, Wadlet b. 41 sz. gy. ezr.; Vaccani Kamill, a' mérnöktesttől, ugyanott; Spanoghi Fridrik, Lucca hg. 24 sz. gy. ezr.; ór-nagybul alezredessé: Wimpfen Gusztáv gr., Bianchi b. 63 sz. gy. ezr., Ru-kawina 61 sz. gy. ezr.; kapitányokbul őrnagyokká: Saint-Julien József gr., Ru-kawina 61 sz. gy. ezr.; Klotz Antal, Kinszky gr. 47 sz. gy. ezr.; Lemaida Pé-ter, a' péterváradí 9 sz. gy. határezr.; Pannosch Ferencz, Schneller 5. sz. könnyülovas ezr., mind az ezredben; Kaiser János, nyugalmazott alezredes, várparancsnokká lett Kuefsteinban; alezredesi rangot kapott. Nyugalmazottak: Flette József, vezérőrnagy, altábornagyí ranggal 's magasb vezérőrnagyí nyugzsold-dal; ezredesekből: Gegger Jakab, kuefsteini várparancsnok; alezredesekből: Marini József, Rukawina 61 sz. gy. ezr.; őrnagyokbul: Jony Fülöp, Kinszky gr. 47 sz. gy. ezr., Hrubby Vilmos, a' péterváradí 9 sz. gy. határezr.; Lich-tenstern Antal, Schneller 5 sz. könnyülovas ezr.; kapitányokbul: Schmidt József, Baden hg. 59 sz. gy. ezr., és Balhasar Ferencz, az 5 sz. őrzászlóaljából, ór-nagyí ranggal és nyugzsóddal; Mikich Imre, József hg. 2 sz. huszárezr., és Testü Ferdinand, a' rendű ezr., őrnagyí ranggal; Rothkirch Ferencz b., nyu-galmazott kapitány, őrnagyí rangot nyert. Kültendeket 's azok elfogadhatására és viselhetősire legf. engedelmel kaptak: Fridrik Antal, Hohenzollern-Hechin-gen hg. altábornagy, a' kir. porosz vörös sasrend első osztályú díszjelét; Gorecy Antal gr., nyugalmazott őrnagy, az Anhalt hűségí Medve Albert lovagkereszt-jét, és Szmla József b., alkaptány az orosz czár sz. Annarend kiskeresztjét.

P o r t u g á l i a .

(Uj tengerészminister. A' coimbrai püspök t. gva.) Sept. 30iki lissa-boni hírek szerint Ottolini tengerészministerré lón, 's így már most egészen ki van nevezve a' ministerség. Ottolini mindeddig a' mérsékpártiak közé tartozik 's ámbár igen böcsületes ember, még sem igen fogja gátolhatni a' ministerség megbukását. A' spanyol és portugál kormány közt komoly villongás készül kiütni, mivel a' spanyolok a' Guadiana torkolatánál szigetét foglaltak el, mellyre a' portugálok követelnek birtokjogot. Gon-dos fürkészet után kivilágék, mikép Bragában miguelli zendülés volt készülöben, minél fogvást a' coimbrai püspököt és egy főbíró börtönpa-rancs ért. Egyébiránt az összeesküvés még csak igen kevés részvevőt, számlált 's azért könnyen is el leheté azt nyomni. —

S p a n y o l o r s z á g .

(A' baszk tartományok lakosinak fölszólítása a' corteshez.) Navarra és a' baszk tartományok lakosi fölszólítást intéztek a' corteshez, melly-ben mindenek előtt azt tüntetik ki, miszerint a' szabadítékok koránsem törvénytelen előjogok, hanem a' soha meg nem győzetett baszkok és cantabri-aiak azon igényi, mellyek velök születtek és szokásokkal, öltözetikkel 's nyelvökkel együtt folyvást föntarták magokat. A' fölszólítás egyéb ré-sze így hangzik: „Nemzeti képviselők! Mit fogtok ez egyszerű 's rendki-vül szabadelmű és republicai intézvények helyibe állítani? Mi a' polití-kai alkotványt illeti, az 1837ikét korkívánatgyanánt tekinthetni. Mi el-fogadtuk azt 's megesküttünk rá; ez legelső politikai törvényünk. Mi kö-veteket küldöttünk a' közönséges spanyol corteshez a' nélkül, hogy az által tartományi juntáink jogait korlátoztuk volna. Mutassatok a' miénkhez hasonló olesóságu hatóság és pénzügyi kormányzatot 's olly nagy egyenlőse-get az adókiosztásban 's olly nagy olesóságot ennek beszédésinél. Nálatok a' beszédisi költség 1½ petre emelkedik, nálunk pedig alig egy harmadra. Mutassatok olly rendszeres és a' polgárságra nézve jótékony közbirtok-el-osztást; vessetek tekintetet a' mi jótékony intézetinkre, 's hasonlítsátok azokat össze tiétekkel, 's nézzétek meg, milly lábon áll a' mi hitelünk tiétekhez képest. Tanítsatok meg bennünket, mikép kelljen legszabadab-ban választani hatóságinkat és követinket; tanítsatok bennünket utak, hi-dak 's más hasznos munkák építésire; hasonlítsátok össze rendőrségeket miénkkel; járjátok meg erdőiteket és a' miénket; hasonlítsátok össze a' vagyonkiosztást és számláljátok meg apróbb birtokosokat és a' miénket. Gondoljátok meg, mibe kerül nálatok a' törvényszolgáltatás, 's mibe ná-lunk, 's határozzátok meg aztán: vajjon szabad 's lehet é lemondanunk sza-badítékinkról? Kormányzati és hatósági rendszerünkben divatozó sajtásze-rü törvényhozásunkat nemcsak nem szabad megváltoztatnunk, sőt inkább ellenkezőleg a' nemzeti érdek azt kívánja, hogy lassankint egész Spanyol-országra terjesztessék az ki, mert több század tapasztalása tanítá, mikép e' törvényhozási rendszer azon nemzetet, melly csak terméketlen földet 's olly napot nyert az isteni gondviseléstől, melly alig tudja melegíteni azt, mind e' mellett gazdag, munkaszerető, jó erkölcsü, erős és boldog állapot-ba helyezé; míg az ellenkező rendszer a' tartományok legvirágzóbb vidé-keit pusztákká változtatá, és csak szegény, sükkölködő népet teremte. Mit nyernénk mi, ha Biscaya, Alava, Guipuscoa és Navarra gyönyörű tarto-mányokat második Somo-sierrává, vagy Manchává engednők változtatni.“ — A' tartományok e' szilárd határozottsága világosan tanúsítja, hogy jo-gaiktól elállani semmi esetre nem fognak, 's valóban igen kívánatos, hogy ez iránt minélelőbb kielégítő biztositókat nyerjenek a' cortestól, különben kevés haszna leend a' békeszerződésnek. —

(A' cortes csak föltételesen fogadja el a' szabadítékokat.) A' sza-badítékok vitatását oct. 3ikán kezdé meg a' cortes. E' tárgy, mint előre gyanítani leheté, ellenzésre talált; megjegyzésre méltó mindazáltal a' jog-minister jelentése, hogy a' nemzet megnyugtataésért nem kell áldozatot kimélni, mi olly illetlen kifakadásra tüzele Mendizabalt, hogy az elnök megfeddeni volt őt kénytelen. Oct. 3ikán végre általános többséggel el-dönték a' szabadítékok ügyét, 's a' cortes következő pontokat állapíta meg: 1) A' baszk tartományok és Navarra szabadítéki megerősíték. 2) A' kormány minélelőbb, miheylt t. i. lehetséges leend, kihallgatandja Na-varrát és a' baszk tartományokat, 's törvényjavaslatot terjesztend cor-tes elibe a' szabad tékok módosítása iránt, mire nézve e' tartományok ér-dekeit őszhangzásba fogja hozni a' királyság alkotmányával. A' kormány föl van hatalmazva a' netalán előfordulandó nehézségeket ideiglen fölöl-dani; tetteiről mindazáltal számolni tartozik a' cortes előtt. E' szerint tehát valamennyire még is lecsilapulandnak az ingerült elmék, mellyek már annyira föl voltak e' tárgy miatt hevülve, hogy egy követ nyiltan ki-mondá, miszerint e' kérdés eldöntetése uj polgárháborura fog alkalmul szol-

gálhatni. A' nép örömet látta volna a' szabadítékok korlátozás nélküli elfogadtatását.

(A' közbozsánati törvényjavaslat.) A' kormányzó királyné már sept. 24ikén parancsot bocsáta közre, mely szerint minden hatóság teltsége szerint köteles előmozdítani a' kölesönös kibékülést 's történetek teledését a' lakosak közt; ellenben minden újabb zavargási merényt kérlelhetlen szigorral büntetni. A' cortes elibe terjesztett közbozsánati törvényjavaslat így hangzik: 1) Közönséges és tökéletes bocsánati adatik a' közelebbi háboru alatt elkövetett politikai vétségekre nézve, következő határozatok mellett: 2) Az e' vétségek miatt folyamatban levő perek e' rendelet kihirdetése után azonnal megszűnnek 's az illető foglyok tüstint visszanyerik szabadságukat. Hasonlag szabadon távozhatnak lakhelyeikre azon foglyok, kik már elítéltetvék 's büntetési helyükön vannak, vagy pedig utközben az illető helyekre. Ugyan illetően kímélésben részesülendnek azok is, kik kormányzati rendszabály által jutottak fogságba. 3) Azok, kik politikai viszonyok miatt külföldön tartózkodnak, szabadon visszatérhetnek hazájokba 's e' miatt a' hatóságok semmi ürügy alatt nem nyugtalaníthatják őket. 4) Ha a' kormány bizonyos, e' ezik esetben foglalt, polgárok egy vagy más helyen tartózkodását a' közösenre 's nyilvános bátorságra nézve veszélyesnek tartaná, úgy eltilthatja őket az illy helyekről bizonyos időre, mely azonban három évnél tul nem terjedhet. 5) A' politikai vétségek miatt történt elkobztatások 's lefoglalások megszűnnek, 's az illető jószágok azon állapotban fognak átadni jogszerű tulajdonosiknak, melyben a' jelen rendelet kihirdetésekor találtak. 6) Aze' törvényben foglaltatott polgárok tökéletesen visszanyerik polgári jogaikat, minden korlátozó bélyeg nélkül, mely káros hatásu lehetne rájuk nézve 's ezenkül visszanyerendik mindazon hivatalokat és diszjeleket, miktől politikai vétség miatt fosztá meg őket a' kormány. 7) A' háboru miatti károsulások st. ef. miatt nem indíthatni pört. 8) Országos pénztökek 's jószágok kezelőji felelősek maradnak a' fenálló törvények szerint, a' háborui zavargások következtiben történt elkobztatások iránt. 9) Ha körülmények gátlanak a' jelen törvény kiterjesztését valamennyi tartományra, úgy fölhatalmaztatik a' kormány tüstint foganatba léptetni azt, hol eszközölhetni, egyszersmind határidőt szabván, mely alatt nyilatkozni tartozzék mind az, ki élvezni kívánja e' közbozsánati jótékonyágát. 10) E' közbozsánati semmi csonkítást nem ejt a' bergarai 's más egyéb szerződésen, mely a' kormány tökéletes helybenhagyásával történt, és hü teljesítést tapasztaland. 11) E' közbozsánati minden vonatkozásiban a' tenger-tuli tartományokra is kiterjed. A' főkapitányok parancsot kapnak ezt az illető tartományok megkívántató biztossága szerint kiterjeszteni és rendszabályikról azonnal értesíteni a' kormányt. 12) Mihelyt a' nemzet állapotja engedendi, annak idejében eszközöket ajánland a' kormány a' cortesnek, miket legcélszerűbbeknek itélend a' belviszály által okozott károk kiegyenlítésire, hogy így az inség minden nyoma lehetőségig gyorsan tűnjék el. 13) A' közbozsánati jótékonyágát élvezhetésire mulasztatlanul szükséges, hogy az abban foglaltak Ildik Izabella királyné jogszerű kormányának hódoljanak, 's az 1837iki alkotmányra esküdjenek meg, ha a' spanyol félszigeten 's ahoz tartozó tartományokban megmaradni szándékoznak. 14) Azok, kik előbbi büneikbe visszaesnek, olly bánásmódot tapasztalandnak, mintha soha nem részesültek volna közbozsánatban.

(A' franciaia követ beszéde a' királynéhoz. Elegy.) Madrid, oct. 2ikén: „Az új franciaia követ, Rumigni marq., tegnap adá megbízó iratát a' királynénak által, mely alkalomkor következő beszédet monda: „Mídon a' király azon fontos kötelességet bizá reám, miszerint képviselője legyek fölségednél, egyszersmind parancsolá nekem, hogy résziről legőszintébb szerenese kívánatot nyilványítsak Önnek azon nagy és üdvös eseményekhez, miképen azok most történtek. Ezek, számba sem vevén azt, hogy fölséged 's hü tanácsadói fáradozasi már is igazságos jutalommal tetézik, örökre híressé teendik föns. lyánya kormányzatát. Uram, a' király, 's egész Franciaország, rövid idő előtt mély bánatba voltak még merülve azon szenvedések miatt, mikkal a' polgárháboru Spanyolországot pusztítá, most pedig teljes bizalommal örvendnek a' visszatérő békének, 's minden spanyol egyetlen zászló alá sereglésinek, mely ismét életre szólíthatja a' régi spanyol dicsőséget. Ezek egyhangu érzelmei Franciaországnak, mely soha nem leend fősvény kívánatokban Spanyolország javára, 's e' kívánatok mindinkább szorosb kapcsolatba hozzák egymással e' két nemzetet. Fölséged meg fog nekem bocsánati, hogy én is bátor vagyok kifejezni, mily élénkül vagyok áthatva e' kívánatokkal. Hála dela Victoria hg győzelmének, büles intézkedésének 's irántam kintüntett gondoskodásának, mik szerint ő volt az első, ki hat év óta bánatolom nélküli utazhatást eszközle nekem azon elpusztult tartományokon keresztül, mikben olly hosszas idő alatt folyvást rokonvér áztatá a' földet. Láttam, miképen imádják ott fölségedet 's föns. lyányát. Hallám az öröm és remény kifejezésit, legélenkebb méltány kíséretében, mikkal a' kormány első rendszabályit mindenütt fogadák. Asszonyom, szívem mélylen megilletődék 's mint Spanyolország barátja és általjában mint franciaia, nagyra böcsülni tanulám e' birodalom föns. uralkodónéját, még pedig épen azoktul, kik legjobban tudhatják, mennyire érdemes arra fölséged. A' kormányzó királyné igen lekötélező szavakkal válaszolt, miképen ő és Spanyolország mindenkor halásan isméréndik meg, hogy Franciaország sokat tön a' békeszerződés létesítése ügyében. — Ma végre teljes számu lett a' cortes, 's az elnök választás után tüstint a' szabadítékok vitatását kezdé meg. — Rebesgetni kezdik, hogy Cabreramár késznek nyilatkozzék fegyverletevésre; e' hir azonban további valósulást vár még, mert Cabrera makacssága mellett nem igen valószínű, hogy olly hirtelen tudna hajlani a' józan ész szavára. —

(Egyes adatok d. Carlos mostani életmodjáról.) Walsh, a' Mode szerkesztője, ezeket mondja a' trónkövetelőnél tett látogatásáról: „Hétfőn

este Bourgesba érkezvén, kedden 9 órakor már a' király (d. Carlost érti) lakában valék. Mit a' ház komor külsejéről mondtak, azt mind valósulva lelélem. Beléptemkor először is franciaia kapussal találkozáim, ki valamennyire habozni látszék, mídon a' király titoknokát tudakozám tőle; e' pillanatban mindazáltal egy spanyolt pillanték meg kék kabátban, spanyol ezimerrel gombjain 's vörös nadrágban, és azonnal hozzá fordulék. Nemzeti nyelve hallására tüstint vidám lón komor arcz kifejezé e' s hosszú folyosón át nagy szobába ment velem, hol Vargas osztályvezért, Zumalacarreget egyik fegyvertársát, találtuk. Míg velenéhány szót válték, belépe d. Sebastian infans, 's ekkor élénk előadását hallám a' spanyolországi legújabb történeteknek. Alig végzők beszédünket, mídon a' király és királyné beléptek; az utóbbi, kivel már Salzburgban volt szerencsem szölanom, azonnal rám ismert. Nemes szép homlokán kölesönös gondolatok nyomait látám; de a' fájdalom felhőt bátorság csillaga sugará kereszttül. A' királyné e' szókát kegyeskedék hozzám intézni: „Helyesen állítá Ön lapjában: miképen mi csak akkor hagyók el Spanyolországot, mídon már teljességgel nem mulathattunk tovább ott. A' föld eltűnt lábaink alól, 's nem mi hagytuk azt el. Három szögletü zugba valánk szoritva, 's csupán Franciaországba menekheténk. A' sereg harczolva hátrált, az ellenség már Urdaxban volt, mídon a' király távozzék. Köszönöm Önnek, hogy mind ezt nyilványossá tevék.“ —

A n g l i a .

(Fontos czélzatok a' keleti ügyre nézve.) A' M. Chronicle egyik konstantinápolyi levelezője többi közt következő fontos czélzatokat érint a' keleti ügy mostani helyzetéről: „Franciaország, Anglia és Ausztria közt megegyezés létesült, miszerint e' három hatalom kölesönösen biztositá egymást, hogy birtokterjesztésről nem gondolkozik, bámi segélyre lenne is szüksége a' portának. Ez egyezkedésre leginkább némely franciaia lapok azon állítása szolgált alapul, mintha a' franciaia kormány Cзыprust, Smyrnat 's még néhány szigetet szándékozzék elfoglalni. A' moszkák természetesen örömmel kaptak e' híreken, 's török lapokban tudaták azokat az ozmanokkal, hogy gyanakodást gerjeszthessenek a' francziák ellen. Továbbá, ugyanezen hírek szerint Russzia többet engedé az egyesült hatalmak kívánatának, mint valószínűleg reményleni lehetett. Egyébiránt mindenki átláthatja, hogy a' porta egységét 's független állapotját csak egy biztositáhatni, ha M. Ali hatalmas befolyása valamennyire esökkentést szenved; mivel pedig ez utóbbit Franciaország nehezen fogja megengedni, úgy igen könnyen megeshetik, hogy a' többi hatalom végre saját rovására fog dolgozni, mert illy kétes helyzetben nem hagyhatni tovább ez életkérdést.“

(O' Connell Killarneyben.) Az izgató rendkívüli buzgalommal járja be hazája megyéit a' választás-javítás ügyében, noha több lap épen nem palástolt kárörömmel szélütöttnek hírlé őt. Killarneyben (Kerry megyében) is nagy népgyűlést tartá O'Connell, melyben többi közt ezeket monda: „Czélom volt egyesület-alapítás által lehető legnagyobb kiterjedést szerzeni a' választásjognak. (Halljuk!) Ohajtom, hogy ti mindnyájan választási joggal birjatok, (hangos tetszés); 's reménylen, hogy meg is fogom érni azon napot, mellyen e' kívánatom teljesülend. (Tetszés.) Saját hibátok lesz ha nem teljesülend kívánatom. (Halljuk! Halljuk!) Azok, kik választásjoggal birnak, az azzal nem bírókhoz menendnek 's unszolni fogják őket: tegye meg minden férfi kötelességét 's jogszerűleg fogja mondhatni, hogy hatalomban megtartani segíté azon kormányt, mely valódi szándékkal bir a' népboldogításra. (Halljuk! Tetszés.) Őt fejdelem ült trónon a' braunschweigi házból és az irlandi nép sorsa mindegyre rosszabbult. Ki ül most a' trónon? (Tetszés.) Olly szép kedves szűz, miképen csak szíveink kívánhatják. (Dörgő tetszés.) Ő semmi párt által nem engedí magát irlandi hü népe elnyomatására vezéreltetni. (Hangos tetszés.) Családjából ő az első trónunkon, ki igazságot hajlandó kiszolgáltatni Irlandnak. Három éljant fiatal királynéknak!“ (Harsogó éljen! A' hölgyek kendőiket lobogtatják.)

(James Bryan Windsorban. Elegy.) London, oct. 9ikén: „Mult vasárnap Windsorban jelent meg James Bryan, a' királyné ismért legújabb kérője, 's az egész napot ott tölté el. Hegyi szkótnak volt öltözve, még pedig legtarkásabban; süvegén két pávatoll hajlonga. Czifra koczkás öltözetén fölül kék kabátot viselt, kezében pedig kék vásznesernyőt tartá. Reggel sz. György kápolnájába ment, délután pedig a' főszentegyházban mutatá magát, honnan az új folyosóra sieté, hol épen sétálva találta Viktória királynét. Ott az őr mellé állott a' szerelmes hős, és a' királyné néhány lépésig közelíte hozzá mindenkor, mídon a' folyosó másik oldaláról feléje ment. Valahányszor közelíte ő fels., Bryan mindannyiszor magasra emelé pávatollas süvegét 's mosolygó szerelemteljes pillantásokat vetett a' királynéra. Egy mellette álló gentlemannek bizalmasan sugá, hogy a' királyné nem épen nagyon szép ugyan, de még is kedves lányka. Az óta már többször láták Bryant Windsorban; de alkalmasint nem sokáig fogja üzhetni kalandozását, mert utóbbi ottlétekor már kimondá, hogy pénze fogyni kezd. Utolsó fillérével hihetőleg esze 's lovagi szerelme is elröpül. — A' tengerészeti kormányzóság parancsánál fogva a' chatami gyárban legnagyobb gyorsasággal két új sorhajót építnek, mellyek mindegyike 80 álgut viend földözeten. — Killarneyben többi közt ezeket is monda O'Connell a' királyné dicséretére: „Viktória nem fogja eltűrni, hogy bizonyos párt lábbal tapossa irlandi hü alattvalóit. Ő bizonyosan igazságos leend Irlandra nézve. Nem az ő vétke, hogy nincs nagyobb kiterjedésü választásjogunk; hogy nem kaptunk testületjavítást, 's hogy Irland nem áll Angliával mindenben egyenlő lábbon. Mindent megnyertünk volnamár, de ellenzésre talál a' jó királyné azon pártban, mely egész Angliát lenyügözni törekszik. (Halljuk! és fityölés.) Mondják hogy az angol vitézül harczol; igaz, de még bátrabb akkor, mídon mellette viaskodik Paddy (irlandi). Azon párt rég elnyomta volnamár az angolokat, ha szkótok és irlandiak nem állnának mellettük. Az alsóházban egyedül az irlandi

di többség ótalmazá ő fels. trónját. Ti mindnyájon hallottatok bizonyos Brougham lordrul. (Morgás.) Jól teszték, hogy zugtok. Ezen férfi ügyes szemfényvesztő játék által protestans kezekre akarja bizni az irlandi ifjuság neveltetését. (Röfögés.) Eltűrnék e ezt Kerry vitéz férfiai? (Nem! Nem!) Ti irlandiak vagytok, s nem forr-e véretek, midőn halljátok, hogy Brougham illy gyalázatos jármot akar nyakatokba vetni? (Zajgás.) El vagytok határozva mindent elkövetni, hogy káros befolyásától mindenkor szabadok maradjunk. (Harsogó tetszés.) A' nagyszámu gyülekezet esőndesen és legszebb rendben széllyedt el. —

(Uj meglepő próba vasuton. Udvari hírek.) A' nyugati nagy vasuton nem rég uj 's igen meglepő próbát tettek. Egyik az ügyelők közül ugyanis próbára akará tenni a' mozgony gyorsaságát 's e' czélra olly időpontot választá, mellyben épen nem volt szállítvány a' vasutvonalon. Neje 's gyermekei számára nyugdíjt biztosított azon esetre, ha szerencsétlenül sülné el merénye. A' 28 angol mérföldnyi tért olly gyorsan röptül keresztül, hogy azzal egy óra alatt 43¼ órányi tért haladhatni keresztül. Az ügyelő és erömün semmi kár nem történt. — Közönségesen beszélnek, miszerint Viktória királyné és Albert coburgi hg házassági szerződése alól már csupán a' völegény 's menyasszony nevei hiányzanak. — A' királyné magányos pénztárából fizetteté ki elhunyt atyja adósságát, kinek hitelezőji hálaíratot intéztek ezért a' királynéhoz. — Sussex hg már tökéletesen fölgógyult. — Azuj hadminister, Macaulay, jeles iratot intézett edinburgi választóihoz. —

F r a n c z i a o r s z á g .

(Vernet tisztelő megbízatása. Elegy.) Meh. Ali a' nisibi csata lefőstését rendelé meg Vernet híres főstésznel, ki rövid idő mulva Alexandriába szándékozik vitorlázni Marseilleből 's M. Ali meglátogatása után azonnal hely szinére menend. Sajonnal hallák, hogy e' főstvény nem fog Parisba jutni. Vernet ugyanis, mihelyt hely szinén a' szükséges vázlatokat elkészítendi 's az alkirály haditiszteitől szükséges fölvilágításokat nyerend, Marseilleben a' 40 napi vesztégidő alatt szándékozik elkészíteni a' képet, 's azt tüstint elküldendi M. Alinak. Vernet több művészt 's meghitt jóbarátot viend magával, kik örömet kísérik őt, tudván, hogy az alkirály il-lőn 's nagylelkűleg fog gondoskodni minden szükségéikről. — Parisban folyvást nagy figyelmi tárgy a' gabnaár emelkedése, minek kenyérdragulás természetes következménye, mi, Konstantinápolyt kivéven, sehol nem annyira veszélyes, mint Parisban. E' drágaság okának leginkább a' rendkívül magas fogyasztási vámot tulajdonítják, melly annyira terheli az élémi szereket, hogy a' roppant számu szegénység jobbadán csak kenyérral kénytelen tengetni életét, mi természetesen minden legesekélyebb gabna-szükség esetén tetemesül emeli a' kenyérrát, 's ki ne tudná, hogy éhes nép mindent kész elkövetni. — A' Gazette de France szerint jelenleg porosz és moszka ügyviselő tartózkodik Bourgesban d. Carlos körül. E' körülményből sokan azt akarják következtetni, hogy az éjszaki hatalmak ujranagyobb buzgalommal készülnek föl fogni d. Carlos elhanyaglott ügyét. —

(Választási rendszer-javítás.) Paris, oct. 5ikén: „A' kenyérdragaságon kívül a' közönséget 'slapvilágot jelenleg a' választási rendszer-javítás foglalja el. Lafitte-Arago választmánya, melly az utóbbi hónapokban szunyadni látszik, ismét életnek adá jelenségét; terve: minden németőrt választási joggal fölruházni, mert a' mostani választási rendszer alaphibája az, hogy semmi bensőleg rendezett társulaton nem nyugszik. A' választásbiztossági tagok sem magokat egymás közt, sem jelölteiket nem ismerik; ők esetleg összeszit csoportot alakítanak, mellynek közepett nem alakulhat szilárd közvélemény. Ezen csak jobban szerkesztett hatósági 's tartománybiztossági rendszer által lehetne segíteni; de a' választási biztosságok szaporítása mintegy másfél millió németőrről a' mostani hibákat még sokszorozni fogná. Altalában a' nemzetőrséghez hasonló intézet, melly nem nevezeti szokáson alapszik, 's az ország nagyobb részében csupán papiron létezik, 's mellyet jobbadán csak börtöntüli irtózat által tarthatni rendes gyakorlatban, soha nem fog alapul szolgálhatni a' választási testület maradó javítására. Csak a' községek eszközölhetik ezt valódilag, mert ezeket nem semmithetni meg, holott a' nemzetőrség föllosztatása tökéletesen a' lehetőség körében fekszik. De az említettnél fonakabbterveket is indítványoztak már; így bizonyos Girardin L. gr. nem rég nyomtatott lapokat bocsáta közre, mikben a' választásjog kiterjesztése helyett azt hozza javaslatba, hogy ezentul minden törvény az egész nemzet szavazása által nyerjen szentesítést. Ő a' nagykoru francia polgárok számát 5 millióra teszi, 's minden községben szavazásjegyzéket kíván tartatni, olly czélból, hogy minden polgár, valahányszor új alkotmányyszerű törvényt fogadnak el a' kamrák és király, igen vagy nem által szavazzon 's e' szavazás süker-eldöntő határozatu legyen az uj törvényre nézve. A' jövő ülésben minden esetre érdekes vitázatok történendők e' fontos tárgy fölött.“ —

(D. Carlos életmódja Bourgesban.) A' „Gazette de Berry“ szerint d. Carlos külföldön is hű marad a' spanyolországi szokásokhoz, 's egész családostul 7¼ órákor kel föl reggel, 's 8 órákor misét hallgat, mellyet szóbájában tart udvari papja. 9 órákor reggelizés; azután dolgait, levelezését végzi és kihallgatást ad. 2 órákor ebédel 's ezt a' spanyol siesta vagy pihenés követi. 5 órákor közönségesen ki szokott d. Carlos kocsizni, 's a' várostul mintegy fél orányira kiszáll hintájából 's gyalog folytatja útját, mert a' hosszszas tábori élet sok mozgást tőn egészsége főtartására szükségessé. A' séta többnyire 2 óráig tart. Visszaérkezte után rövid ideig a' spanyol tresillo-játékkal mulatja magát. 11edfélkor az egész udv. kíséret imádságra gyűl nála össze, 's 11 órákor esteléhez ülnek. Bourgesba érkezte óta sem Carlos, sem udvara tagjai nem kaptak tudósításokat a' Franciaországba menekült királypártiaktól. Tinan, Soult tábor-

nagy segéde, már elhagyá Bourgest 's visszautazott Parisba. Némely lapok azon hírt kezdék terjesztetni, miszerint Lajos Fülöp 100 ezer frankot küldé Carlosnak francia földre léptekor; de a' kormánylapok határozottan tagadják ez állítást, mit csakugyan nem igen érdemel hitelt, mert Carlos, mihelyt a' spanyol földet elhagyá, azonnal tetemes pénzmennyiséget kölesönze. A' francia földre menekült spanyol tábornokoknak Vendome és Bourges jelölteték tartózkodási helyül.

(Don Sebastian infans elhagyja Franciaországot.) A' National szerint d. Sebastian infans utleveleket kapott Nápolyba utazhatásra, miután nyilvánítá, hogy d. Carlossal meghasonlott 's többé nem fog Spanyolország ügyeibe keveredni. E' hír mennykőcsapás volt a' trónkövetelőre nézve, noha egyébiránt az infans szavának nem épen nagy hitelt adhatni, miután már több ízben megszégé azt, 's egyik párttól másikhoz csatlakozék, mikép t. i. változékony szeszélye jónak találta. —

(Pontois grófi címet kap. Elegy.) Paris oct. 11ikén: „Egész Parisban köz beszéd tárgyul szolgál jelenleg Pontois grófságra emeltetése, 's különösen azon mód, mellyel e' hízelgő megkülönböztetés tudtául adatek. A' királynál nyert bucsuzó kihallgatás igen kegyes volt. Azon pillanatban t. i. midőn már távozni akart, következő szókkal hívá őt vissza a' király: „Pontois ur, Ön igen ügyes ugyan; de mégis valaminek hijával van, hogy illőn képviselhesse a' kormányt Konstantinápolyban.“ Kétségkül mindenki gyanítja, mint monda Pontois mindent csodálkozásból és il-lő szerénységből, 's hiában törekvék kiolvasni a' király arczából, hogy vajjon mi lehetne azon valami, miglen ujra e' szókat mondá Lajos Fülöp: „Igen igen Pontois ur, hiányzik Önnek valami, 's ime, itt azon valami.“ Másnap következő föliratu látogató jegyeket hordoztata széllyel a' diplomata: „Pontois Eduard gróf.“ — D. Carlos a' kormány unszolási következtiben hír szerint titkos ügyviselőket küldé Espana grófhhoz és Cabrerához, kik által fegyver-lerakásra szólítja fel őket. De Espana gr. már megelőzé Carlos e' kívánatát, mi pedig Cabrerát illeti, Espartero roppant serge hihetőleg hasonlót tésére birandja őt, ha soha nem szólítja is őt fel d. Carlos. D. Sebastian meghasonlása a' trónkövetelővel igen nagy figyelmet gerjeszte. D. Sebastian ünnepileg jelenté, hogy minden politikai párttól szoroson visszavonulva csupán a' főstészetnek szándékozik ezentul élni Nápolyban. A' főlebbviteli főtörvényeszek félre veté a' gyilkos Peytel folyamodását. — Marseilleben a' Sémaphore szerint olly meleg idő jár, hogy az egész növényország nyilvánosan meghazudtolja a' kalendáriomot. Mandula- és cseresznyefák lepvék virágokkal, 's ha még két hétig illy meleg marad az idő, ugy novemberben alkalmasint cseresznyét fognak ehetni Marseille lakosi. — Oct. Sidan fényes nappal, Paris egyik legnépésb részében, iszonyu ket-tős gyilkosság történt. Az utca tömve volt föl 's alá hullámzó embercsoportokkal, midőn egy zavart tekintetű férfi fenyegető mozdulatokkal De-caux nőtestvérek vászonboltjába rohant: „Pénzre van szükségem!“ kiálta tómpa hangon, az ajtót bezárá, 's egyik kezében tört villogtata, másikban pedig pisztollyal fenyegete. A' két testvér e' véletlen megrohanás által annyira veszté eszméletét, hogy szólni sem tuda, és a' gonosztevő, választ sem várván be részükről, és időt sem engedvén nekik, hogy pénzt vehettek volna elő, az idősbiket hasba döfé késével. A' fiatalabb futni akart, de a' gyilkos megragadá őt és hátába veré törét. A' két fiatal lány kiáltozásit szerencsére meghallá a' kapus, ki azonnal bátor el-szántsággal a' boltba rohant, a' gyilkost megragadá 's mind addig tartá, míg segítségire érkeztek a' szomszédok. A' bűnöst azonnal rendőrbiztos elibe viték, hol azonnal kivallá, hogy neve Dordoir és csupán azért ro-haná meg gyilkos szándékkal a' lányokat, mivel pénzre volt szüksége, mellyet könnyebben veltőlük kicsikarhatni, mint erős férfiaktól. Egyéb-iránt állítá, hogy ő minden esetre gyilkolt volna mást is, mert mulhatlan szüksége volt pénzre, mellyhez más eszköz által nem juthat. A' két sze-rencsétlen lány nehezen fog fölgógyulni, noha mindent elkövetnek kö-rültök Paris leghiresb orvosai. A' gonosztevőn őrzöngés vagy részegség jeleit épen nem lehet észre venni, 's így iszonyu tette annál szigorubb büntetésre méltó.

(Orleans hg Algirban.) Sept. 18iki francia lapok így írják le Orleans hg fogadtatását Algirban; „Orleans hg regg. 8 órákor érkezék Algirba Oranból. Partra szálltát 21 algyulövés hirdeté, 's a' kikötőben valamennyi hajó diszlobogókkal volt borítva. A' hg lovon tartá bemenetét a' tenger-részkapun. Valée tábornagy, fényes tábornokok kíséretében baloldalán lovaglott, 's mindenféle fegyverzetű katonaság: gyalog, pattantys, spa-hi, afrikai vadász, francia és mór rendőrség, képzeltető legarkabb vegyületű diszszorozatot képeze. A' kormányzósági épületben a' városi hatóságok és testületek üdvözlék a' hget. Nem képzeltetni olly kiáltó ellentétű jelenetet, mint minő azon pillanatban a' fiatal hg előtt kifejlett. Imamok, muf-tik, kadik, fehér turbánban 's aranytól ragyogó kaftánban a' francia bírák közt, kik egyszerű fekete palástban 's négyszögű süvegben jelentek meg, metidzsaí arab főnökök, aranyhimzetű egyenruhás pénzügyi tiszték mellett, kabylok, piperkőczök, 's t. ef. olly bámulatos zavarban hullámzottak föl 's alá, hogy száz szem is elég 's meglepő legelőre talált volna. A' mör-izlésű oszlopcarnok még nagyobb mértékben emelé e' jelenet sajátszerű-ségét.“ —

Gabonaár: Pest, october 11ikén: Tiszta buza 160, 145, 135; — Kétszeres, 115, 110, 100; — Rozs 100, 95, 90; — Arpa 90, 88, 85; — Zab 66, 64, 62; — Köles 90, —, —; — Kukorica 105, 100, 95; — Köles-kása; pesti m. v. garas.

Dunavízállás: Pest, octob. 21dikén 4' 1" 6" — 22dikén 4' 0" 3" — 23dikén 3' 11" 3" —